

PEDAGOGISCH BELEID

STICHTING PEUTERSPEELZALEN

GAASTERLÂN-SLEAT

Peuteropvang locatie:

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	1
1. Ontwikkeling van het kind	3
1.1 Visie op ontwikkeling van jonge kinderen	3
2. De vier pedagogische basisdoelen en pedagogisch handelen	5
2.1 Eerste pedagogisch basisdoel: het bieden van emotionele veiligheid	5
2.1.1 Behoeften van de peuter m.b.t. emotionele veiligheid	5
2.1.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de emotionele veiligheid	5
2.1.3 Fysieke ruimte	7
2.1.4 Achterwacht	7
2.1.5 Vierogenprincipe, personenregister en meldcode	8
2.2 Tweede pedagogisch basisdoel: het bevorderen van persoonlijke competenties	10
2.2.1 Behoeften van de peuter m.b.t. de fysieke (motorische en zintuigelijke) ontwikkeling	9
2.2.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de fysieke ontwikkeling	9
2.2.3 Taalontwikkeling	9
2.2.4 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de taalontwikkeling	9
2.2.5 Cognitieve ontwikkeling en ontluikende geletterdheid	10
2.2.6 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de cognitieve ontwikkeling en ontluikende gecijferdheid	10
2.2.7 Het op ontwikkelingsbehoeften gerichte aanbod	10
2.2.8 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. het op ontwikkelingsbehoeften gerichte aanbod	10
2.3 Derde pedagogisch basisdoel: het bevorderen van de sociale competentie	11
2.3.1 Behoeften van de peuter m.b.t. het bevorderen van de sociale competentie	11
2.3.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. het bevorderen van de sociale competentie	11
2.4 Vierde pedagogisch basisdoel: socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden	12
2.4.1 Socialisatie	12
2.4.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. socialisatie door overdracht van normen en waarden het op ontwikkelingsbehoeften gerichte aanbod	12
2.5 Richtlijnen die een rol spelen bij pedagogisch handelen	13
3 Het volgen van de ontwikkeling van peuters	15
3.1 Peutervolgsysteem	15
3.2 Gewoon waar mogelijk, speciaal waar nodig	16
3.3 Voor en vroegschoolse educatie (VE)	16
3.4 Specifieke ondersteuning van pedagogisch medewerkers en peuters	20
4. Opvoeden samen met de ouder/verzorger	21

Bijlage 1 Pedagogisch werkplan per locatie (losse bijlage)

Bijlage 2 Opleidingsplan VE

Bijlage 3 Stagebeleid (losse bijlage)

Bijlage 4 Vrijwilligersbeleid (losse bijlage)

INLEIDING

Samen spelen, samen leren

Voor de eerste keer naar de peuteropvang is een mijlpaal in het leven van een kind en de ouders/verzorgers. Een mijlpaal die ontzettend leuk en tegelijkertijd een beetje spannend kan zijn. Het is een stap waarbij een kind allerlei nieuwe ervaringen opdoet die bijdragen aan zijn of haar cognitieve, sociaal-emotionele en lichamelijke ontwikkeling. Het is ook de eerste stap richting de basisschool: 'Kijk eens pappa en mamma, ik ben al groot'. Samen spelen, samen leren is het motto van Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat. Samen leren de kinderen spelenderwijs van de pedagogisch medewerker en van elkaar. Hoe we dat doen staat beschreven in het pedagogisch beleid van Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat. Hierin staat wat wij als stichting belangrijk vinden in de dagelijkse omgang met peuters en hun ouders/verzorgers. De deskundige beroepskrachten zijn op de hoogte van het beleidsplan. Het geeft, naast het pedagogisch werkplan (bijlage 1) van de betreffende locatie, richting en inspiratie aan hun dagelijks handelen.

De peuteropvang binnen onze stichting betreft 7 professionele voorschoolse voorzieningen in Bakhuizen, Balk, Nijemirdum, Oudega, Oudemirdum, Sloten en Sondel waar:

- men open voor verschillende culturele achtergronden van peuters staat
- een kind mag zijn wie het is; we waarderen de verschillen in ontwikkeling en aard
- peuters vertrouwen hebben in eigen mogelijkheden en in die van anderen
- peuters hun eigen mogelijkheden en competenties benutten en ontwikkelen
- spelenderwijs de brede ontwikkeling van de peuter wordt gestimuleerd
- peuters zich belangrijk voelen, zichzelf zijn en zich geaccepteerd voelen
- peuters zich normen en waarden eigen kunnen maken
- ouders/verzorgers hun kind in vertrouwen achterlaten

De algemene doelstelling van de peuteropvang van Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat: Het algemene doel van de peuteropvang van Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat is het bieden van een pedagogisch verantwoorde omgeving. Hierbinnen worden peuters (2-4 jaar) individueel en in groepsverband deskundig begeleid in hun sociale, cognitieve, motorische, emotionele en creatieve ontwikkeling. Dit alles zonder onderscheid van levensbeschouwing, taal- of culturele achtergrond en afgestemd op de leeftijd en de specifieke leefomstandigheden van de peuters en in een speciaal voor hen ingerichte ruimte.

De vier pedagogische basisdoelen van M. Riksen-Walraven die in de wet IKK (Innovatie Kwaliteit Kinderopvang) zijn opgenomen:

1. **het bieden van emotionele veiligheid** in een veilige en gezonde omgeving
2. het bevorderen van **persoonlijke competentie**
3. het bevorderen van **sociale competentie**
4. **socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde waarden en normen**

Het vraagt een actieve rol van de stichting en de pedagogisch medewerkers om behoeftes van peuters op verschillende gebieden en verschillende ontwikkelingsfasen te ondersteunen en te stimuleren. In dit pedagogisch beleidsplan (en de daarbij per locatie behorende werkplannen) staat beschreven hoe wij deze pedagogische doelstellingen weten te bereiken. Dat doen wij aan de hand van de twee volgende belangrijke uitgangspunten in de volgende hoofdstukken:

- **De ontwikkeling van het kind**
- **De vier pedagogische basisdoelen**

1. Ontwikkeling van het kind

1.1 Visie op ontwikkeling van jonge kinderen

Het kind is rijk en bekwaam en heeft de kracht en de creativiteit om de wereld te ontdekken en zich te ontplooiën

Een kind is van nature actief, heeft de drang in zich om op ontdekking te gaan en geeft zelfsturing aan zijn/haar ontwikkeling. Kinderen hebben een grote nieuwsgierigheid en verbazing ten opzichte van hun omgeving. Ieder kind is uniek en geeft op volstrekt eigen wijze vorm aan het eigen leerproces. Kinderen zijn uit op contact en communicatie. Ze maken op velerlei manieren aan hun omgeving duidelijk wat er in hen leeft. Het kind leert door imitatie en samenspel met zijn/haar leeftijdsgenoten. In de interactie tussen volwassenen en kind sluit de pedagogisch medewerker bij de beleving en de behoefte van het kind aan. Het kind is afhankelijk van de ondersteuning van de omgeving, heeft behoefte aan ruimte, vrijheid en een plekje voor zichzelf. Daarom heeft de pedagogisch medewerker aandacht voor het kind en communiceert op een positieve manier (liever belonen dan bestraffen).

Ieder kind is uniek: gelijkwaardig en verschillend tegelijk

Hoe jonger de kinderen zijn, des te groter de verschillen in ontwikkeling zijn. Aanleg speelt een rol, maar vooral bij jonge kinderen is goed zichtbaar welke invloed een positieve stimulering vanuit de sociale omgeving kan hebben. In het ontwikkelingsverloop wisselen periodes met weinig groei en snelle ontwikkeling elkaar af. Kinderen verschillen in biologische aanleg, ontwikkelingstempo, uiterlijk, hun talige en culturele achtergrond en in de mate waarin de thuissituatie een gunstige ontwikkelingsvoorwaarde biedt. Ieder kind heeft zijn eigen verhaal over hoe hij zich verwondert en de wijze waarop hij/zij de wereld tegemoet treedt. Al deze verschillen werken door op het ontwikkelingsverloop van de peuter.

De peuter is onbevangen, nieuwsgierig, onderzoekend en afhankelijk van de omgeving

Het kind wil groot worden, deel uitmaken van de wereld van de volwassenen.

Hoe ouder het kind is, des te groter zijn de mogelijkheden om ontwikkeling zelf te sturen. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en gemotiveerd om te leren. Maar peuters zijn erg afhankelijk van de ondersteuning die de omgeving hen biedt bij het vormen en richting geven aan deze ontdekkingsdrang. Naast ruimte bieden is het daarom ook nodig de peuter sturing te geven. Het jonge kind weet uit zichzelf niet wat de samenleving van hem/haar verwacht en welke vaardigheden nodig zijn om succesvol in de gemeenschap te kunnen participeren. De onbevangenheid van een peuter zet aan tot ontdekken en vragen stellen. Al spelend leert de peuter veel over de wereld om zich heen.

Kind en omgeving beïnvloeden elkaar

De peuteropvang is bestemd voor kinderen in de leeftijd van 2-4 jaar.

De ontwikkeling van kinderen is het resultaat van een wisselwerking tussen de mogelijkheden van het kind en de omgeving waarin het kind opgroeit en ervaringen opdoet. De term *omgeving* wordt hier ruim opgevat. Het betreft zowel de wijze waarop volwassenen en andere kinderen op de peuter reageren, als het gezin, de buurt, de religieuze gemeenschap, de etnische achtergrond van het kind en de ondersteunende voorzieningen.

Het kind is gericht op het realiseren van ontwikkelingstaken

Ieder kind ontwikkelt zich in eigen tempo en op zijn/haar eigen wijze. Wel zijn er een aantal kwalitatief verschillende fasen te onderscheiden, herkenbaar bij alle kinderen. De ontwikkelingsfasen worden gekenmerkt door biologische veranderingen, nieuwe sociale verwachtingen en persoonlijke keuzes. Biologische veranderingen bieden nieuwe gedragsmogelijkheden, zoals kruipen en gaan lopen. Het geven van een passend antwoord op deze nieuwe biologische en sociale uitdagingen noemen we *een ontwikkelingstaak*.

(Zelf)vertrouwen en competentiemotivatie

De periode van 0-6 jaar wordt gezien als een voorbereiding op het specifieke schoolse leren. In deze voorbereidingsfase is *een brede ontwikkeling* van vaardigheden bij jonge kinderen van groot belang. Bij jonge kinderen zijn de ontwikkelingsgebieden nog erg met elkaar verweven. Vaardigheden uit verschillende ontwikkelingsgebieden hebben invloed op elkaar en op het totale functioneren van de peuter.

Voor het gemak worden de volgende ontwikkelingen onderscheiden: de motorische, de sociaal-emotionele, de verstandelijke, taal en creativiteit. De vaardigheden die het jonge kind laat zien zijn erg verweven met de omgeving waar het kind tot dan toe is opgegroeid. In de leeftijd van 1,5 tot 4,5 jaar staat de ontwikkeling van de autonomie, het leren hanteren van impulsen, de sekse, roldidentificatie en de omgang met leeftijdsgenootjes centraal. Een peuter die deze ontwikkelingstaken met succes afrondt, heeft vertrouwen in zichzelf en anderen. *Dit (zelf)vertrouwen en deze veerkracht* zijn de basisvoorwaarden voor de ontwikkeling in het algemeen en leren in het bijzonder.

Jonge kinderen ontwikkelen zich 'al spelend'

Spelactiviteiten spelen een grote rol in het leven van de peuters. Al spelend:

- oefenen kinderen het hanteren van objecten en de plaats van objecten in de wereld van volwassenen.
- wordt de taalontwikkeling gestimuleerd.
- onderhandelen de kinderen over sociale regels, de relaties tussen de peuters in de groep en het gedrag dat bij moeders, vaders, verzorgers, kinderen en andere sociale rollen hoort.
- ontstaat de bewuste behoefte vaardigheden te leren beheersen en daarmee de motivatie om gericht te leren. Dit wordt *competentiemotivatie* genoemd.

Ontwikkelingsproblemen

(Zelf)vertrouwen, veerkracht en competentiemotivatie zijn de basisvoorwaarden voor een goede ontwikkeling van jonge kinderen. Goed kunnen omgaan met leeftijdsgenoten heeft bovendien een positief effect op de latere schoolprestaties.

De basis voor het goed om kunnen gaan met leeftijdsgenoten en volwassenen wordt dus al gelegd in het succesvol afronden van eerdere ontwikkelingstaken. Zijn de ontwikkelingstaken niet goed afgerond, dan blijft het jongere ontwikkelingstaakgedrag geactiveerd of het wordt opnieuw geactiveerd. Oorzaken hiervoor kunnen liggen aan het kind of de omgeving of aan de wisselwerking tussen kind en omgeving. Het uitblijven van het succesvol afronden van een ontwikkelingstaak, kan zich uiten in de emotionele reactie, zoals emotionele instabiliteit. Het niet goed afronden van biologische ontwikkelingstaken, zoals hechting, heeft voor een jeugdige grote gevolgen.

2. De vier pedagogische basisdoelen en pedagogisch handelen

Om de pedagogische doelen te bereiken vinden wij de pedagogisch medewerker-kind interactie, de groep, de binnen- en buitenruimte en aangeboden activiteiten belangrijke middelen die een rol spelen in het pedagogisch handelen. Bij inhoudelijke en organisatorische keuzes zal bewust worden afgewogen welke invloed een dergelijke beslissing op de kinderen kan hebben. Geprobeerd wordt het aanbod zoveel mogelijk bij de ervaringswereld en belangstelling van de kinderen aan te laten sluiten.

Bij het pedagogisch handelen staan de beschreven ontwikkelingsbehoeften en onderstaande pedagogische richtlijnen centraal. Daarnaast heeft elke locatie een op het pedagogisch beleid afgestemd werkplan (bijlage 1).

2.1 Eerste pedagogisch basisdoel: het bieden van emotionele veiligheid

2.1.1 Behoeften van de peuter m.b.t. emotionele veiligheid

Het bieden van emotionele veiligheid draagt bij aan het welbevinden van peuters in het hier en nu; het is de meest basale pedagogische doelstelling van onze peuteropvang.

Het gevoel van veiligheid wordt bevorderd door:

- **De relatie met de pedagogisch medewerkers**
Het kind moet zich op de peuteropvang veilig en prettig voelen. Alleen dán zal de peuter optimaal gebruik kunnen maken van de geboden ontwikkelingsmogelijkheden. Lekker in je vel zitten heeft een positieve invloed op het zelfbeeld van de peuter en de relatie met de andere kinderen. De vaste beroepskrachten zijn betrokken en weten welke interactievaardigheden er nodig zijn om elke peuter zich veilig en geborgen te laten voelen. Bij het hechtingsproces speelt je beschermd en veilig voelen een grote rol. De emotionele relaties van kinderen met hun ouders en andere opvoeders zijn van groot belang voor een goede ontwikkeling.
- **De relatie met andere kinderen**
De aanwezigheid van leeftijdsgenootjes, waarmee in een vaste groep wordt gespeeld, dragen bij aan een gevoel van veiligheid. Kinderen ontwikkelen al een duidelijke voorkeur voor een of twee andere leeftijdsgenootjes, er is dan al sprake van sociale uitwisseling en emotionele responsiviteit en samenspel.
- **De omgeving en inrichting daarvan**
De omgeving en de inrichting draagt bij aan het gevoel van geborgenheid.

2.1.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de emotionele veiligheid

Het pedagogisch handelen in relatie met de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerker is actief in de relatie en de ondersteuning. Kinderen hebben behoefte aan succeservaringen waardoor zij leren op zichzelf en anderen te vertrouwen. Daarvoor is enerzijds een uitdagende omgeving nodig, anderzijds zijn de kinderen aangewezen op de ondersteunende aanwezigheid van de beroepskrachten en leeftijdsgenootjes. Door signalen van de peuters op te merken kunnen pedagogisch medewerkers goed interpreteren of een peuter zich wel of niet goed voelt.

- **Warme ondersteuning:** de beroepskracht biedt ondersteuning en of stuurt bij. Dit altijd met respect voor de eigenheid en autonomie van de peuter. Vanuit een goede relatie tussen de peuter en de pedagogisch medewerker wordt de brede ontwikkeling gestimuleerd door het aanbieden van spelactiviteiten die aansluiten bij de belangstelling van de kinderen.
- **Structuur en grenzen:** Belangrijk voor peuters is de voorspelbaarheid van een aantal dingen. Daarom hanteren de pedagogisch medewerkers een aantal vaste duidelijke regeltjes, een vast dagritme en zijn er vaste rituelen rond bijvoorbeeld het brengen en ophalen en op de groep.

Structuur is nodig bij het zelfstandig leren spelen en als hulp voor de kinderen bij het zoeken van nieuwe uitdagingen die tot een succesvol einde moeten worden gebracht. Pedagogisch medewerkers bieden deze duidelijkheid door een vaste dagindeling te hanteren, regels en grenzen te stellen, bij een activiteit uitleg en instructie te geven en oorzaak en gevolg in situaties te verwoorden.

In het dagprogramma (op een ochtend of middag) wordt de peuter ruimschoots de gelegenheid geboden zelf richting te geven aan spelactiviteiten.

- **Vaste stamgroep:** de peuters spelen in een vaste groep van maximaal 16 kinderen, onder begeleiding van altijd dezelfde twee vaste pedagogisch medewerkers. De peuters en de pedagogisch medewerkers kennen elkaar. Uit dit herhalende contact kan er een vertrouwde relatie ontstaan. Wordt er op een peuteropvang afgeweken van de standaardgroep dan staat dit in het pedagogisch werkplan vermeld.
- **Sfeer op de groep:** De pedagogisch medewerker zorgt voor een goede sfeer in de groep, waarin kinderen zich veilig voelen. Kinderen leren spelenderwijs samen te spelen en te delen. Elk kind wordt met respect benaderd en geleerd om in de groep respect voor elkaar te hebben. Het wezenlijke in de omgang met kinderen is: het kind serieus nemen en hiermee respect voor de eigenheid van het kind tonen.
- **Mentor:** bij de start (op intakeformulier vermeld) krijgt iedere peuter een eigen mentor. Deze mentor is het aanspreekpunt voor de ouders. Elke pedagogisch medewerker houdt de emotionele veiligheid, het welbevinden en ontwikkeling van ieder kind in de gaten, maar de mentor heeft hierin een belangrijke taak. Zij/hij begeleidt het eerste wennen en de intake, is eerste aanspreekpunt voor de ouder/verzorger. Ook zorgt de mentor ervoor dat de ontwikkeling wordt vastgelegd en voert zij/hij 10 minuten- en overdrachtsgesprekken met ouders/verzorgers en basisschool.
- **Wennen:** In het pedagogisch werkplan staat beschreven welke afspraken er zijn met betrekking tot wennen op de peuteropvang (en doorstroming naar een eventuele andere groep op de peuteropvang). Voor de nieuwe peuters is het de regel een 'wenperiode' af te spreken met de ouders. Pedagogisch medewerkers zorgen voor een zo goed mogelijke start. Bij moeilijke gewenning wordt in overleg met ouders/verzorgers afgesproken hoe de gewenning langzaam, bijvoorbeeld met korte periodes, opgebouwd kan worden. Wennen is nooit boventallig, de groep komt met de nieuwe peuter niet boven de maximale groeps grootte uit. Zodoende wordt er voldoende tijd en aandacht besteed aan de overgang naar een nieuwe situatie voor het kind en de ouders/verzorgers.

Het pedagogisch handelen m.b.t. de relatie met de andere kinderen

Op de peuteropvang is veel aandacht voor het leren omgaan met leeftijdsgenootjes; leren om speelgenoot in een groep te zijn, het verkennen van de beschikbare spelmogelijkheden en het opdoen van succeservaringen. De pedagogisch medewerkers stimuleren de interactie en communicatie tussen kinderen onderling door spelsituaties en activiteiten aan te bieden die daartoe uitnodigen. De pedagogisch medewerker werkt en communiceert gericht om op die manier de ontwikkeling van de peuters positief te beïnvloeden. De interactie tussen kinderen is rijk aan talen, verbaal en non-verbaal en een vruchtbare bron van leren van elkaar.

Het pedagogisch handelen m.b.t. de omgeving

Een peuter wil deel uitmaken van de wereld en hoe ouder het kind is hoe groter de mogelijkheden zijn om de ontwikkeling zelf te sturen. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en gemotiveerd om te leren. De onbevanging van een peuter zet aan tot ontdekken en vragen stellen. Al spelend leert de peuter veel over de wereld om zich heen. De term *omgeving* kan ruim worden opgevat. Het betreft de wijze waarop volwassenen en andere kinderen op de peuter reageren en de ondersteunende spelomgeving. Kinderen hebben behoefte aan een uitdagende en stimulerende omgeving. In een groep peuters van 2-4 jaar zijn grote verschillen te zien in de ontwikkeling van vaardigheden. Om zoveel mogelijk bij de individuele behoeften van de peuter aan te sluiten, zorgen de pedagogisch medewerkers voor een veilig en gevarieerd aanbod aan spelmaterialen en -activiteiten.

2.1.3 Fysieke ruimte

Het is van belang dat de peuters zich vrij en in een vertrouwde en veilige omgeving kunnen ontwikkelen. Dit leidt tot de volgende richtlijn:

De omgeving en het spelmateriaal, zowel binnen als buiten, zijn afgestemd op de leeftijd van de kinderen en voldoen aan de veiligheidseisen van de overheden.

Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat streeft er naar dat alle locaties binnen de stichting veilige en gezonde peuteropvangplaatsen zijn. Ons voornaamste doel is om de kinderen en medewerkers een zo veilig en gezond mogelijke werk-, speel- en leefomgeving te bieden waarbij kinderen beschermd worden tegen risico's met ernstige gevolgen en waarbij ze leren omgaan met kleine risico's. Elke peuteropvanglocatie heeft een eigen beleidsplan Veiligheid en gezondheid. met, indien van toepassing, een daarbij behorend plan van aanpak. Binnen een bepaald tijdsbestek worden eventuele knelpunten (eerst tijdelijk) aangepakt/opgelost.

Om te kunnen leren is het belangrijk dat de speelomgeving past bij de ontwikkelingsfasen van de peuter. De accommodatie is kindvriendelijk, praktisch en functioneel ingericht. Het meubilair, de inrichting van de groepsruimte en het sanitair is op een dusdanige manier gekozen dat de peuters in de groep zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. We kiezen voor een speelomgeving waarbij de peuters worden uitgedaagd tot actief leren.

Kasten zijn open, zodat het kind wordt uitgedaagd spelmaterial te kiezen dat aansluit bij de belangstelling en ontwikkelingsbehoeften van dat moment. In verschillende speelhoeken wordt de brede ontwikkeling van het kind gestimuleerd en leert het nieuwe vaardigheden. Er is een balans tussen plekken waar kinderen kunnen onderzoeken en experimenteren en rustige plekken waar kinderen op kunnen gaan in het spelen en indrukken verwerken. Sommige hoeken worden aangepast aan het thema van dat moment.

In de groepsruimten hangen dagritme kaarten, deze bieden de peuters duidelijkheid en voorspelbaarheid.

Speelruimte binnen: In de ruimte is gekozen voor het inrichten van de volgende activiteitenplekken of worden hoeken per "peuterproject" ingedeeld

- huishoek/poppenhoek
- leeshoek/zithoek   • creatieve hoek
- werktafels, puzzels, groepsactiviteiten, individuele activiteiten en projectactiviteiten
- schilder-, knip- en plakhoek
- constructiehoek/blokkenhoek
- ontdekhoek/seizoenenboom-tafel

Ook de buitenruimte wordt volgens dezelfde uitgangspunten ingericht. Buiten kunnen kinderen spelend ervaringen opdoen in een gevarieerde omgeving. De pedagogisch medewerker speelt in op de seizoenen en zorgt voor voorwaarden om bijna iedere dag even buiten te spelen, door de wisseling van seizoenen valt er buiten altijd iets anders te beleven.

Speelruimte buiten: de ruimte is ingericht met activiteitenplekken.

- vlak, open, verhard gebied (o.a. fietscircuit)
- indien mogelijk specifieke plekken zoals bijvoorbeeld : zandspeelplek, terugtrekplek, fantasieplek, zitplek, watermogelijkheden.
- indien mogelijk: speeltoestellen (klim-, glij-, wip- en schommelelement)

2.1.4 Achterwacht

Indien er zich calamiteiten op de groep voordoen (ongeval waardoor er een arts moet worden bezocht (personeel acuut ziek/anders) dan is er een achterwacht telefonisch bereikbaar (op locatie is bekend wie) en deze kan binnen 15 minuten aanwezig zijn.

2.1.5 Vierogenprincipe, personenregister en meldcode

Vierogenprincipe

Naar aanleiding van een zedendelict heeft de minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid, Lodewijk Asscher, de Commissie Gunning de opdracht gegeven onderzoek en aanbevelingen te doen, welke vervolgens door de minister zijn verwerkt in de wetgeving. Vanaf 1 juli 2015 geldt de wetgeving ten aanzien van het vierogenprincipe ook voor de peuteropvang. Dit houdt in dat er altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren met een beroepskracht. Bij de uitwerking van het beleid ten aanzien van het vierogenprincipe is de Centrale Ouderraad adviserend geweest en ook heeft zij een actieve rol gespeeld bij de inventarisatie en daadwerkelijke invulling op de locaties. Jaarlijks vindt er in het eerste kwartaal van het jaar met de ouderraad een evaluatie, ook op locatie, plaats. Hoe de invulling van het vierogenprincipe per locatie wordt ingevuld is beschreven in de pedagogische werkplannen.

Op alle 7 locaties van Stichting Peuterspeelzalen wordt invulling gegeven aan het vierogenprincipe. De peuters worden halve dagen opgevangen en er staan altijd twee vaste beroepskrachten (of bij maximaal 8 peuters; 1 beroepskracht en een vrijwilliger) op de groep (geen pauze). Kinderen worden op dezelfde tijd gebracht en gehaald. Hierdoor zijn kinderen vrijwel nooit alleen met één volwassene.

De beroepskrachten kunnen bijna op alle locaties altijd met elkaar meekijken of meeluisteren. Het doel is om op een zo transparant mogelijke manier samenwerking te garanderen.

Voorop staat dat er binnen de locaties een open en professioneel werkklimaat heerst, waarbij de drempel om elkaar aan te spreken op bepaalde gedragingen zo laagdrempelig mogelijk is.

Op de meeste locaties zijn speel-, sanitaire en buitenspeelruimten aangrenzend aan elkaar. De volwassenen kunnen elkaar zien of horen (ramen tussen de ruimtes, deur open). Bij locaties waar ruimtes niet aan elkaar grenzen en daardoor medewerkers even kortdurend alleen zijn met de peuter, zijn maatregelen getroffen om elkaar wel zo goed mogelijk te kunnen horen of zien (camera babyfoon zonder opname of spiegel).

Tijdens uitstapjes zijn altijd twee of meer volwassenen aanwezig.

Personenregister

De overheid laat medewerkers in de kinderopvang sinds 1 juli 2013 continu screenen en checkt elke dag of medewerkers in de kinderopvang zich schuldig maken aan een strafbaar feit. Vormt een medewerker een bedreiging voor de veiligheid van kinderen? Dan zet de werkgever de medewerker op non-actief. Deze medewerker moet dan een nieuwe VOG aanvragen. Krijgt hij of zij deze niet, dan mag de medewerker niet blijven werken in de kinderopvang.

In de eerste fase van de continue screening was het niet mogelijk de gegevens van uitzendkrachten, stagiaires, vrijwilligers en overige betrokkenen bij de opvang, eveneens op te nemen in de continue screening.

Met de invoering van het personenregister per 1 maart 2018 is dit wel mogelijk. Iedereen die werkzaam is bij Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat heeft een geldige VOG en staat ingeschreven in het personenregister. Een nieuwe beroepskracht, vrijwilliger of stagiair zal zichzelf moeten inschrijven in het personenregister en zich laten koppelen aan de kinderopvangorganisatie.

Er geldt een wettelijke verplichting om van de personen die aan Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat zijn gekoppeld gegevens in de administratie te bewaren.

Meldcode met afwegingskader

Wanneer er signalen zijn van kindermishandeling en/of huiselijk geweld in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker van de kinderopvang of seksueel grensoverschrijdend gedrag door kinderen op de opvang gaan wij hier op een professionele manier mee om. Er wordt gewerkt volgens de meldcode branche kinderopvang (protocol meldcode kindermishandeling met afwegingskader). Voor consultatie, advies en melding van een vermoeden van kindermishandeling en/of huiselijk geweld, grensoverschrijdend gedrag of een geweld- of zedendelict door een medewerker, wordt contact gezocht van Veilig Thuis (Regiecentrum bescherming en Veiligheid). De wetgeving waarin de meldcode is vastgelegd wijzigt per 2019. Vanaf dat moment is het verplicht om met een afwegingskader te werken. Een afwegingskader beschrijft wanneer en op basis van welke overwegingen, het melden van vermoedens van

huiselijk geweld en/of kindermishandeling als noodzakelijk wordt beschouwd. Het afwegingskader formuleert daarnaast wanneer hulpverlening bieden of organiseren (ook) tot de mogelijkheden behoort.

2.2 Tweede pedagogisch basisdoel: het bevorderen van de persoonlijke competentie

2.2.1 Behoeften van de peuter m.b.t. de fysieke (motorische en zintuigelijke) ontwikkeling

Peuters hebben grote behoefte (door bewegen, voelen, zien, ruiken, horen en proeven) om hun omgeving te verkennen. Zij worden door de pedagogisch medewerkers daarom gestimuleerd om te bewegen en hun zintuigen te gebruiken om zodoende de motorische en zintuigelijke ontwikkeling optimaal te stimuleren.

2.2.2. Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de fysieke ontwikkeling

Pedagogisch medewerkers dagen peuters uit in de ontwikkeling van motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden. Deze vaardigheden noemen we competenties. Er is veel ruimte voor vrij spel en daarnaast nemen de pedagogisch medewerkers vaak ook een actieve en soms sturende rol in bij de ontwikkeling van kinderen door het veelvuldig aanbieden van begeleide activiteiten. Dit omdat peuters recht hebben op kindgerichte ondersteuning bij spel en nieuwe leer- en ontdekactiviteiten. De fysieke (motorische en zintuigelijke) ontwikkeling vormt een belangrijke basis voor alle andere ontwikkelingsgebieden.

Pedagogisch medewerkers sluiten zoveel mogelijk aan bij de individuele behoeften van de peuter en bieden hen een zo gevarieerd mogelijk aanbod aan spelmaterialen en -activiteiten.

Pedagogisch medewerkers:

- zorgen voor een veilig en stimulerend pedagogisch klimaat.
- richten de ruimte uitdagend en stimulerend in. De inrichting van de speelhoeken sluit aan bij de belangstelling van de peuters.
- bieden passend spelmateriaal aan.
- scheppen uitnodigende spelsituaties, ondersteunen de vrije spelkeuze en bieden gerichte groepsactiviteiten aan.
- dagen peuters bewust uit tot het leren van nieuwe vaardigheden.
- zorgen daarbij voor de nodige rust, regelmaat en een veilige sfeer.
- observeren de kinderen in hun spel.

2.2.3 Taalontwikkeling

Peuters hebben behoefte aan een goed taalaanbod en interactie. Alhoewel peuters sociale wezens zijn, moet de interactie wel op gang worden gebracht. Daarom moet het taalaanbod rijk en kwalitatief goed zijn, zodat de peuter steeds de mogelijkheid krijgt om er iets bij te leren. Het taalvermogen wordt daarmee gestimuleerd. De peuter heeft ook behoefte om te ontdekken dat er verschillen zijn in eigen taal en die van de omgeving. Zo wordt taal uitgelokt en wordt taal gecorrigeerd door het in de juiste vorm aan te bieden (mondeling). Peuters hebben een goed taalaanbod nodig, moeten door de omgeving worden uitgedaagd om met eigen taalvermogen steeds verder zijn/haar taal te ontwikkelen.

2.2.4. Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de taalontwikkeling

Het activiteitsaanbod en de communicatie op de peuteropvang is tweetalig, namelijk Nederlands en Fries (protocol taalbeleid). Pedagogisch medewerkers bieden een rijk taalaanbod aan de peuters en benoemen hun eigen handelen. Er wordt veel gesproken, zowel individueel (taalaanbod op niveau van de peuter) als in de groep tijdens de kringmomenten. Tijdens het kringgebeuren is er aandacht voor communicatie met alle peuters. Hierdoor leren kinderen oogcontact te oefenen, vragen te stellen, antwoord te geven en op de beurt te wachten.

Gedurende het peuterdagdeel weet de pedagogisch medewerker wie meer taalaanbod nodig heeft. Tijdens speelmomenten (huishoek, puzzelen, e.d.) wordt er aan die peuter extra taal geboden op zijn/haar eigen niveau.

2.2.5 Cognitieve ontwikkeling en ontluikende geletterdheid

Cognitieve ontwikkeling is vooral het ontwikkelen van spraak, taal en denken, probleemoplossend vermogen en ontwikkelen van creativiteit.

Bij ontluikende geletterdheid gaat het niet alleen om het leren van cijfers en hoeveelheden, maar vooral ook over ruimtelijk inzicht, meten, bouwen en construeren.

Peuters zijn nieuwsgierig en hebben behoefte te experimenteren en te onderzoeken.

Deze ontwikkeling verloopt niet in vaststaande fasen maar in sprongen. De onderlinge verschillen tussen kinderen zijn vaak groot.

2.2.6 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. de cognitieve ontwikkeling en ontluikende gecijferdheid

De pedagogisch medewerkers bieden de peuters de gelegenheid om te experimenteren en het speelmateriaal is daar ook op afgestemd. Zo kunnen peuters ook andere persoonlijke competenties, zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit ontwikkelen. Deze hebben peuters nodig om allerlei type “probleempjes” en/of veranderende omstandigheden adequaat aan te pakken. Er worden activiteiten geboden waarbij peuters:

- voorbeelden moeten nabouwen.
- wandelroute of opdracht op het plein moeten nadoen e.d.
- leren redeneren, bijvoorbeeld groot/klein en meer/minder (twee peuters, twee torens, twee stappels blokken) e.d.
- leren reflecteren: die is kleiner want.... en die is lager omdat.....e.d.
- leren denken en voorspellen: in een zakje zitten vier blokjes, als ik er eentje uitpak hoeveel zijn het er dan nog?
- leren bouwen en ontwerpen (torens, blokken, tenten maken, treintje leggen)
- leren meten en vergelijken; wie of wat is bijvoorbeeld het zwaarst.
- leren lokaliseren en oriënteren; ik zie, ik zie wat jij niet ziet, verstoppertje spelen.

2.2.7 Het op ontwikkelingsbehoeften gerichte aanbod

Uitgangspunt is dat peuters verschillen, zowel in belangstelling, ontwikkelingsbehoeften, ontwikkelingstempo als in ontwikkelingsmogelijkheden. Alleen door een gevarieerd aanbod van veilig speelmateriaal kunnen peuters in de periode dat zij de peuteropvang bezoeken voldoende uitdaging worden geboden. De spelmaterialen zijn geordend per hoek en/of per activiteitensoort.

2.2.8 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. het op ontwikkelingsbehoeften gerichte aanbod

Een aantal activiteiten wordt gericht aangeboden en individueel, in kleine subgroepen of groepsverband, uitgevoerd. Bij de keuze en de wijze van het aanbod wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met, en aangesloten op, de ontwikkelingsbehoeften van de individuele peuter.

De pedagogisch medewerker wil de peuter, passend bij eigen ontwikkeling en leeftijd, ruimte en materiaal aanbieden om de wereld te ontdekken, zich te ontplooien en te ontwikkelen.

De pedagogisch medewerker stimuleert de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de kinderen. Het kind ontwikkelt zich het beste als het de ruimte krijgt zichzelf te zijn en om te spelen.

Als het zelf activiteiten kan kiezen om de wereld te ontdekken, binnen onze veiligheidsgrenzen, biedt het elk kind de kans dit op eigen wijze uit te proberen. Het heeft consequenties voor het pedagogisch handelen, de materiaalkeuze en de inrichting van de peuteropvang.

De pedagogisch medewerker beantwoordt vragen, denkt mee bij het oplossen van problemen en reikt nieuwe mogelijkheden aan, zodat het spel van de kinderen zich uit kan breiden.

(Zelf)vertrouwen in de betekenis van vertrouwen in zichzelf en de ander, is voor het schoolsucces van doorslaggevend belang gebleken. Op de peuteropvang wordt een peuter dus naast het opdoen van kennis en vaardigheden ook veel gelegenheid geboden om persoonlijke en sociale competenties op te doen. Bij de dagindeling wordt gebruik gemaakt van een combinatie van vrij spelen en een gericht activiteitenaanbod. Met het vrije spel wordt bedoeld dat het kind zelf kan kiezen in welke hoek en met welk spelmateriaal het aan de slag gaat. Aansluitend bij de belangstelling en ervaringswereld op dat moment, kan het kind zich al spelend uitleven, sociale regels en rollen ontdekken en vaardigheden oefenen. Naast het vrije spel wordt dagelijks een projectgerichte activiteit door de pedagogisch medewerkers tweetalig aangeboden (protocol taalbeleid). De pedagogisch medewerker werkt met themaprojecten (m.b.v.: Puk en Ko, Piramide, Sanglêsrige e.d.) en biedt per project de volgende activiteiten aan:

- een creatieve activiteit (tekenen, schilderen, stempelen, scheuren, knippen, plakken, boetseren, beeldhouwen, grimeren, poppen)
- muziek/beweging (zingen, dans, ritme, drama, peutergym, uitbeelden, fantasieverhaal)
- taal- en voorleesactiviteiten (ook poppenkast, praatplaat, bordverhaal)

Bij activiteiten buiten de deur wordt overlegd met de leidinggevende en toestemming gevraagd aan ouders/verzorgers. Daarnaast wordt er gezorgd voor extra en voldoende begeleiding. Bij uitstapjes, anders dan te voet, wordt vooraf met de leidinggevende overlegd.

2.3 Derde pedagogisch basisdoel: het bevorderen van de sociale competentie

Kinderen leren sociale vaardigheden van elkaar wanneer ze in een rijke sociale omgeving met elkaar spelen. Zo leren ze zich in een ander te verplaatsen en kunnen ze communiceren, samenwerken, anderen helpen en conflicten voorkomen en oplossen. De peuteropvang biedt kinderen spelmogelijkheden om vaardigheden te ontwikkelen door hen groepsgewijs in aanraking te laten komen met andere kinderen, normen en waarden, grenzen e.d. Dus een oefenruimte: er is aandacht voor het eigen “ik” ten opzichte van de ander en de buitenwereld.

2.3.1 Behoeften van de peuter m.b.t. het bevorderen van de sociale competentie

Peuters ontdekken dat ze een eigen persoon zijn, met eigen wensen en een eigen wil. Ze zijn nieuwsgierig, onbevangen, onderzoekend en afhankelijk van hun omgeving om sociale vaardigheden te ontwikkelen. Peuters hebben behoefte aan interactie, daarbij speelt zich veilig voelen een grote rol. Dit hebben ze nodig om “goed” te kunnen samenleven. Graag voelen ze zich geborgen, willen ze met andere kinderen de wereld ontdekken en ondersteund worden wanneer iets even niet goed lukt.

2.3.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. het bevorderen van de sociale competentie

Van het voorbeeldgedrag van de pedagogisch medewerker (en andere opvoeders) en speelgenootjes leert een peuter hoe het kan en moet. Ze krijgen de mogelijkheid dit in het begin eerst vooral te imiteren en later eigen te maken. De pedagogisch medewerker zorgt voor (individueel en groeps-) momenten waar peuters van elkaar en van de medewerker kunnen leren.

De pedagogisch medewerker zorgt voor de veiligheid van alle peuters. Zij/hij biedt hulp wanneer de peuter ergens niet uit komt of grijpt in wanneer de situatie daarom vraagt.

Daarbij zorgt de pedagogisch medewerker ervoor dat er altijd ruimte is en blijft voor interactie. Op de peuteropvang wordt een bijdrage geleverd aan het leren van respect te hebben voor jezelf en elkaar. Bij samenspelende kinderen is er altijd sprake van belangen, hierdoor kunnen kleine spanningen of conflictjes ontstaan (“ik wil die pop, die auto, iets eerst vertellen...”). De pedagogisch medewerker kijkt eerst of kinderen het zelf kunnen oplossen, bespreekt indien nodig hoe ze het kunnen oplossen, de regeltjes (niet slaan, schoppen, bijten, vragen i.p.v. schreeuwen of dingen afpakken etc.) en de (gewenste) positieve interactie. Van interactie (en ook kleine botsinkjes) tijdens het spelen leren peuters zich in anderen te verplaatsen, te delen. Het al dan niet ingrijpen hangt af van bijvoorbeeld gelijkwaardigheid, agressie, lichamelijk overwicht. Dus wanneer de veiligheid van een peuter of groep in gevaar komt. Samen met medeopvoeders (ouders en/of verzorgers) wisselen pedagogisch medewerkers ideeën of suggesties uit.

2.4 Vierde pedagogisch basisdoel: socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

2.4.1 Socialisatie

Bij goede peuteropvang hoort de overdracht omtrent normen en waarden. Peuters maken deel uit van gemeenschappen zoals het gezin, hun familie en op de peuteropvang in een grotere sociale omgeving met andere kinderen en volwassenen.

Jonge kinderen leren snel van voorbeelden van anderen. Het overbrengen van normen en waarden speelt in de opvoeding van kinderen voortdurend een rol. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen, dingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden. Waarden zijn onmiskenbaar cultuurgebonden, ze veranderen in de loop van de tijd en variëren van samenleving tot samenleving. Ook binnen de samenleving kunnen verschillende (culturele) groeperingen verschillende waarden aanhangen. Mannen en vrouwen kunnen ook verschillende waarden hebben. Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften hoe mensen zich horen te gedragen.

2.4.2 Het pedagogisch handelen-aanbod m.b.t. socialisatie door overdracht van normen en waarden het op ontwikkelingsbehoeften gerichte aanbod

De peuters worden gestimuleerd om kennis te maken met de algemeen aanvaarde normen en waarden van de samenleving. Zo leren ze omgaan met de structuur in het alledaagse leven.

Pedagogisch medewerkers geven op de volgende wijze aan de peuters de normen en waarden door:

- ze steunen, sturen en stimuleren de peuters, verbaal of met lichaamstaal wordt duidelijk gemaakt welk gedrag zij goed- of afkeuren.
- ze fungeren als voorbeeld voor de peuters.

Pedagogisch medewerkers wisselen in hun omgang met de kinderen telkens van rol (zoals de stimulerende, troostende, bestraffende, belonende en ondersteunende opvoedersrol). De peuteropvang neemt een klein deel van de opvoeding van de ouders/verzorgers over. De pedagogisch medewerker overlegt met de ouders/verzorgers over de opvoeding van hun kind en stemt met hen af. De peuteropvang informeert de ouders/verzorgers over het pedagogisch beleid waarbinnen de pedagogisch medewerker haar opvoedingstaak uitvoert.

Belangrijke uitgangspunten zijn: respect voor elkaar en het leren kennen en begrijpen van elkaars gewoonten. Kinderen leren ook samen te spelen, te delen en zelf te ontdekken wat in de omgang met leeftijdsgenootjes al dan niet mogelijk is.

Belangrijke thema's binnen het aandachtsgebied 'normen en waarden' zijn:

Intermenselijke relaties: de pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat de kinderen een hechte groep kunnen vormen. Binnen de opvang wordt kinderen geleerd respectvol met elkaar om te gaan.

Vriendschappen tussen peuters worden gestimuleerd, deze vriendschappen kunnen al heel hecht zijn. Sommige combinaties van kinderen kunnen echter voor problemen zorgen en de groep belemmeren. In zo'n situatie wordt naar een oplossing gezocht die recht doet aan het individuele kind en de groep. De pedagogisch medewerker kweekt een vertrouwensband met de kinderen.

De vertrouwensband is de basis voor het begrip dat kinderen (moeten) krijgen voor de noodzaak van regels en afspraken. De vrijheid van handelen van het kind houdt op bij het belemmeren van anderen of wanneer zijn/haar handelen een bedreiging voor de veiligheid van zichzelf of de andere kinderen vormt. Uitgangspunt is: de kinderen moeten zich hoe dan ook veilig en vertrouwd voelen.

Communicatie en interactie : peuters kunnen heel emotioneel reageren. Voor het tonen van emoties van welke aard ook (verdriet, blijdschap, woede, verontwaardiging) moet ruimte en respect zijn. Kinderen worden gestimuleerd zelf conflicten op te lossen. Als het te heftig wordt, zal de pedagogisch medewerker ingrijpen om het samen met de kinderen op te lossen. De pedagogisch medewerker heeft in veel opzichten een voorbeeldfunctie. Zowel voor het leren luisteren en rekening houden met elkaar als het op positieve wijze op elkaar reageren.

Groepsdynamische processen: de pedagogisch medewerker geeft leiding aan de groep in zijn geheel. De pedagogisch medewerker houdt in de gaten of elk kind een plekje binnen de groep vindt. Wanneer kinderen buitengesloten dreigen te worden, probeert de pedagogisch medewerker er sturing aan te geven. Acceptatie van elkaar is belangrijk. Een praktijkvoorbeeld: bij het afscheid nemen is er een afscheidsritueel.

Individualiteit/diversiteit: De peuteropvang wordt bezocht door kinderen met verschillende culturele achtergronden. De pedagogisch medewerker besteedt aan het fenomeen 'andere culturen' extra aandacht. De kinderen (moeten) leren respect voor ieders gewoontes te hebben.

Rituelen en vieringen: binnen de opvang wordt aandacht besteed aan rituelen en vieringen zoals bijvoorbeeld verjaardagen, Sinterklaas en Kerst. Als kinderen met een andere culturele achtergrond de peuteropvang bezoeken, kan er ook aandacht worden besteed aan hun culturele vieringen. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met gewoontes wat betreft voeding en andere zaken.

Samen leven/samen verantwoordelijk: de peuteropvang is een kleine samenleving waarin de kinderen wordt geleerd dat ze samen verantwoordelijk zijn. Op die manier wordt kinderen geleerd iets voor elkaar over te hebben, te delen of geduldig te zijn in het omgaan met elkaar. De pedagogisch medewerker stimuleert het uitvoeren van kleine taken en besteedt aandacht aan het zorgvuldig omgaan met spelmaterialen.

Regels die deze waarden zichtbaar maken in de peuteropvang:

- opruimen na het spelen
- zeggen wat je bedoelt (niet schreeuwen en dus ook niet slaan, bijten, krabben of spugen)
- andere kinderen mogen meespelen
- behandel andere kinderen zoals je je beste vriend zou behandelen
- om de beurt met speelgoed spelen
- wachten tot je aan de beurt bent/de vorige klaar is
- elkaar helpen is een goed idee
-

2.5 Richtlijnen die een rol spelen bij pedagogisch handelen

Om pedagogische doelen die staan beschreven in het pedagogisch beleid te bereiken, vinden wij de pedagogisch medewerker-kind interactie, de groep, de binnen- en buitenruimte en aangeboden activiteiten belangrijke middelen. Bij het pedagogisch handelen staan deze "middelen" en een aantal richtlijnen centraal. Deze zijn op de locatie afgestemd en staan beschreven in het pedagogisch werkplan (zie bijlage 1). Dit werkplan wordt jaarlijks aan het begin van het nieuwe seizoen door de beroepskrachten van de betreffende locatie bijgesteld. Voor nieuwe pedagogisch medewerkers en ook stagiaires (van beroeps gerelateerde opleiding) is het pedagogisch beleid en werkplan leidend voor hoe er met de peuters wordt omgegaan. Stagiaires voeren taken altijd onder begeleiding van de beroepskrachten uit (zie stageprotocol).

Inhoud van het pedagogisch werkplan:

- algemene informatie/richtlijnen
- middelen voor het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden
- middelen voor het aandachtsgebied “het overbrengen van waarden en normen”, cultuur
- middelen voor het aandachtsgebied “het zorgen voor kinderen”
- veiligheid en gezondheid
- organisatie

3 Het volgen van de ontwikkeling van peuters

3.1 Peutervolgsysteem

De tijd die de peuter op de peuteropvang doorbrengt, verloopt in verschillende perioden: gewenning, opvang, afscheid nemen en de overgang naar een nieuwe situatie. Gedurende de gehele opvangperiode volgt de pedagogisch medewerker alle kinderen.

De peuteropvang heeft als uitgangspunt: het bieden van optimale ontwikkelingskansen. Het betekent dat ieder kind de aandacht en zorg geboden krijgt die het nodig heeft. Het volgen van de kinderen geeft de pedagogisch medewerker informatie of de peuter voldoende ontwikkelingskansen aangeboden krijgt en het inspireert de pedagogisch medewerker nieuwe uitdagende vervolgvactiteiten aan te bieden.

De pedagogisch medewerker/mentor volgt een aantal aspecten van de ontwikkeling en het welbevinden van de kinderen in de groep. Daarnaast volgt hij/zij het kind individueel. De pedagogisch medewerker/mentor maakt hierbij gebruik van het protocol 'Registratie peutergegevens op de peuteropvang en overdracht naar ouders en basisschool'. De informatie over de kinderen wordt zo vastgelegd, dat collega's en ouders begrijpen wat de observerende pedagogisch medewerker/mentor bedoelt. Deze documentatie en registratie dienen zo objectief mogelijk te gebeuren. De informatie wordt samen met het overdrachtsformulier gebruikt bij de overdracht naar de basisschool. Indien nodig wordt door de mentor zorgen over de ontwikkeling en het welbevinden van het kind gesignaleerd, geregistreerd, overlegd met ouders en wordt er gezamenlijk naar een oplossing gezocht. Indien nodig helpen pedagogisch medewerkers/mentor bij het doorverwijzen naar deskundigen. De ontwikkeling van peuters wordt rond het derde en vierde levensjaar vastgelegd met behulp van een peuterobservatielijst en een toets. Tijdens het 10-minuten gesprek worden deze gegevens met ouders/verzorgers bekeken en besproken. De werkwijze, met de daarbij behorende formulieren en communicatie met ouders/basisschool e.d. zijn vastgelegd in het protocol "Observeren en registreren peutergegevens en overleg/overdracht gegevens naar ouders en basisschool". Kindgegevens worden altijd in een kinddossier in een afgesloten dossierkast bewaard, conform de wet op bescherming persoonsgegevens/inzage en is in beheer van de pedagogisch medewerker van de desbetreffende peuter. Indien pedagogisch medewerker en/of ouder dusdanige bijzonderheden of een stagnatie in de ontwikkeling signaleert, wordt conform het protocol "*opstellen handelingsplan*" en "*signaleringsprotocol*" gehandeld. Deze protocollen zijn op aanvraag inzichtelijk voor ouders/verzorgers. Waar mogelijk worden ouders/verzorgers doorverwezen naar externe hulpinstanties.

Bij het volgen van de ontwikkeling van de peuters kunnen we te maken krijgen met specifieke gebeurtenissen zoals:

- ziekte en ongevallen (informatieprotocol veiligheid en gezondheid)
- het plotseling overlijden van een kind of naaste familie (protocol overlijden)
- een vermoeden over kindermishandeling of seksueel misbruik (protocol vermoeden kindermishandeling)
- het signaleren van ontwikkelingsproblemen (signaleringsprotocol)

Voor deze situaties wordt in de protocollen beschreven hoe er mee om te gaan.

3.2 Gewoon waar mogelijk, speciaal waar nodig

Uitgangspunt is het gewone reguliere opvangaanbod. Extra's moeten altijd binnen de groep in te passen zijn. De peuteropvang wil zich openstellen voor kinderen die vanwege hun ziekte of beperking extra zorg vragen. Uitgangspunt is altijd: iedere peuter mag de peuteropvang komen bezoeken, mits er hierdoor geen gevaar ontstaat voor zichzelf of voor andere peuters.

Consequenties en aanpassingen worden altijd goed met desbetreffende ouders/verzorgers besproken. Het aanbod van de peuteropvang kan variëren: van het gewone basisaanbod tot specifieke ondersteuning.

Onder kinderen met zorg wordt verstaan:

- Kinderen met een reeds gediagnosticeerde lichamelijke en/of verstandelijke beperking, ziekte of een duidelijk gedrag- of ontwikkelingsprobleem.
- Kinderen die tijdens hun plaatsing opvallen door hun ontwikkeling of gedrag. Pedagogisch medewerkers signaleren bepaalde opvallendheden die vragen, twijfels of zorg oproepen.
- Kinderen die tijdens hun plaatsing een indicatie van een instelling voor jeugdzorg, verstandelijk- of lichamelijke gehandicaptenzorg of speciaal onderwijs krijgen. Hoe er wordt omgegaan met peuters met zorg staat beschreven in het "signaleringsprotocol" en het protocol "opstellen handelingsplan".

3.3 Beleid VE (Voorschoolse educatie)

Visie

Wij vinden het belangrijk dat ieder kind zich goed kan ontwikkelen. Een kind is van nature actief, heeft de drang in zich om op ontdekking te gaan en geeft zelfsturing aan zijn/haar ontwikkeling. Kinderen hebben een grote nieuwsgierigheid en verbazing ten opzichte van hun omgeving. Ieder kind is uniek en geeft op volstrekt eigen wijze vorm aan het eigen leerproces.

Op de peuteropvang wordt de totale ontwikkeling van alle kinderen gestimuleerd om goed voorbereid op de basisschool te komen. We streven ernaar om de best mogelijke zorg te bieden aan alle peuters. In de interactie tussen volwassenen en kind sluit de pedagogisch medewerker aan bij de beleving, de behoefte en het ontwikkelingsniveau van het kind. Het kind is afhankelijk van de ondersteuning van de omgeving, heeft behoefte aan ruimte, vrijheid en een plekje voor zichzelf. Sommige kinderen hebben daarnaast extra hulp nodig, wij vinden het erg belangrijk dat zij deze hulp ook daadwerkelijk ontvangen. Door middel van een extra uren aanbod en het voorschoolse programma worden deze peuters op de VE locaties extra in de ontwikkeling ondersteund en gestimuleerd. We vinden het belangrijk dat het aanbod is afgestemd op het unieke leerproces van de peuter.

Toeleiding VE

De medewerkers op het consultatiebureau (JGZ) zien bijna alle kinderen en zij kunnen daardoor vroegtijdig signaleren welke peuters deze extra hulp nodig hebben en aan de hand van (gemeentelijke) criteria aan het Voor en Vroegschoolse Educatieprogramma (VE) mee kunnen doen. De verpleegkundige en/of de arts zullen dit dan met de ouders/verzorgers bespreken. Ook kunnen de pedagogisch medewerkers ouders/verzorgers vragen deze mogelijkheid met het consultatiebureau te bespreken. Wanneer een peuter op basis van de geldende criteria aan het VE programma kan deelnemen zorgt JGZ, na toestemming van de ouders/verzorgers, voor de doorverwijzing voor VE en zal de peuter zo snel mogelijk een VE plekje krijgen op een van onze VE locaties. Dit zijn de Peuterhof te Bakhuizen en 't Plankje te Balk.

VE en aantal uren

VE begint op de peuteropvang en loopt door tot in de eerste twee groepen van de basisschool. De omvang voor de voorschoolse educatie omvat per week minimaal 10 uur (16 uur in 2020) aan activiteiten. VE peuters maken deel uit van de bestaande peutergroepen. De begeleiding van de doelgroepkinderen wordt geïntegreerd in de dagelijkse omgang met onze kinderen.

VE-programma

We werken op de VE-locaties met het Totaalprogramma Puk en Ko (in combinatie met andere programma's zoals Piramide en Tomke). Tevens werken alle niet VE-locaties ook met deze VE methode. Het aanbod is gericht om de vier ontwikkelingsgebieden taal, rekenen, motoriek en sociaal emotionele competenties te stimuleren. Het is gestructureerd en samenhangend en afgestemd op het ontwikkelingsniveau en de specifieke behoeften van de (individuele) peuters.

Er wordt gewerkt met VE-projectthema's. In de jaarlijkse projectplanning wordt aangegeven welke thema's van het VE-programma wanneer in het jaar aan bod komen. Er zit een opbouw in de projecten en er is een vaste indeling in het dagprogramma. Alle thema's worden per project uitgewerkt, de activiteiten voor de peuters worden beschreven. Door deze projectmatige manier van werken bieden de geschoolde en betrokken pedagogisch medewerkers een gestructureerd en samenhangend aanbod. Hierdoor hebben de (VE) peuters de mogelijkheid om spelenderwijs op hun eigen ontwikkelingsniveau veel te leren. Het gehele dagdeel is de projectplanning grotendeels leidend. De pedagogisch medewerker volgt in het VE-thema-aanbod de opbouw in moeilijkheid en er is verscheidenheid in het aanbod op leeftijd en ontwikkelingsniveau. Het aanbod is in de grote groep, in kleine groepjes en individueel en een herhalend aanbod in verschillende activiteiten op het dagdeel. Tijdens de week wordt de planning bijgesteld als blijkt dat een activiteit meer of minder aandacht nodig heeft.

Activiteiten voor de sociale vaardigheden, motorische, creatieve, en cognitieve ontwikkeling worden evenredig aangeboden. Het taalaanbod komt het gehele dagdeel rijk aan de orde: mondelinge taalvaardigheid (woordenschat en woordgebruik), vloeiend en verstaanbaar vertellen, luisteren, gesprekjes voeren, mening uiten en vragen stellen.

Volgen ontwikkeling

De peuteropvang heeft als uitgangspunt: het bieden van optimale ontwikkelingskansen. Dit betekent dat ieder kind de aandacht en zorg geboden krijgt die het nodig heeft. Het volgen van de kinderen geeft de pedagogisch medewerker informatie of de peuter voldoende ontwikkelingskansen aangeboden krijgt. En het inspireert de pedagogisch medewerker nieuwe uitdagende vervolgactiviteiten aan te bieden of het activiteitenaanbod aan te passen.

De mentor volgt een aantal aspecten van de ontwikkeling en het welbevinden van de VE peuters (en alle andere peuters, zie ook 3.1) in de groep en daarnaast volgt zij/hij de peuter individueel. Aan het begin van de peuterperiode vindt er na drie maanden, aan de hand van een kort aandachtlijstje, een eerste observatie plaats. Peuters worden met 3 en 4 jaar op taal- en rekengebied getoetst en daarnaast worden ontwikkelingen met behulp van de observatielijst geregistreerd (Cito). Deze documentatie en registratie gebeurt zo objectief mogelijk. Beide keren vindt na de observatie en toets een gesprek plaats tussen de ouders/verzorgers en de mentor, ook wel de 10-minuten gesprekken genoemd (zie protocol registratie peutergegevens op de peuteropvang en overdracht naar ouders en basisschool).

Voor VE-peuters wordt er een handelingsplan gemaakt en deze wordt meerdere keren per jaar bijgesteld. Aan de hand hiervan wordt het aanbod van activiteiten op ontwikkelingsniveau en behoefte per peuter mede afgestemd. Na observatie (of toets) vindt er een gesprek plaats tussen de ouders/verzorgers en de mentor.

Ouderbetrokkenheid

Alle ouders worden betrokken bij het stimuleren van de ontwikkeling van hun peuter. Bij een nieuw thema ontvangen alle ouders een nieuwsbrief zodat ze thuis ook betrokken zijn bij het peuterthema. Naast de extra aandacht voor de VE peuters krijgen de ouders/verzorgers van de VE peuters instructie/hulp voor thuisopdrachtjes. Samenwerken met ouders is belangrijk, daarom worden ouders uitgenodigd voor gesprekje over de ontwikkeling en het welbevinden van hun peuter. Deze structurele gesprekken worden in overleg met ouders/verzorgers gepland.

Doorgaande ontwikkelingslijn/overdracht naar basisschool

Bij alle peuters wordt de ontwikkeling rond het derde en vierde levensjaar vastgelegd en deze worden tijdens de 10-minuten gesprek bekeken en besproken. Rond het 4^e levensjaar een overdrachtsformulier ingevuld. De werkwijze, met de daarbij behorende formulieren en communicatie met ouders/basisschool e.d. zijn vastgelegd in het protocol "Observeren en registreren peutergegevens en overleg/overdracht gegevens naar ouders en basisschool". Het overdrachtsformulier wordt samen met de ouders tijdens het 10-minuten gesprek besproken. Ouders wordt toestemming gevraagd voor de overdracht naar de basisschool.

Bij de overdracht van gegevens van de VE peuters worden de ouders door de pedagogisch medewerkers uitgenodigd om de overdracht samen te doen. Het gezamenlijk afstemmen van ouders, pedagogisch medewerkers en leerkrachten bevordert een soepele overgang van de peuteropvang naar de basisschool.

Pedagogisch medewerkers kunnen het Voorschoolse Educatieve programma en de pedagogische kwaliteit borgen in hun groep op de volgende onderdelen:

De inrichting: *"De groepsruimte en buitenruimte bieden voldoende mogelijkheden en ruimte tot het creëren van hoeken en een rijke, uitdagende speelleeromgeving. We bespreken het dagritme in de kring, zodat de kinderen precies weten wie ze gebracht heeft, wat ze gedaan hebben en wat we nog gaan doen. Dit helpt kinderen grip te krijgen op de gebeurtenissen van de dag. We hebben verschillende hoeken, zoals de huishoek, waar kinderen het dagelijks leven kunnen naspelen. In die hoek kan het materiaal aangepast worden aan het thema van dat moment. In de zomer staat er bijvoorbeeld een tent en hebben we er kampeerspullen liggen. Bij het thema eten en drinken is het een supermarkt waar de kinderen boodschappen kunnen doen, tijdens Sinterklaas is het een inpakhoek waar de verschillende pieten cadeautjes kunnen inpakken, enz. Op andere momenten staat er een keukentje en zijn er poppen met toebehoren. Naast de huishoek hebben we een bouwhoek, waar behalve blokken ook auto's met een garage staan en een trein die kan rijden. Verder hebben we een knutselkast (waar de kinderen zelf papier, kleurtjes, lijm en plakkertjes kunnen pakken), een puzzelkast met puzzels behorend bij het thema, een bank met boekenkast als leeshoek en een hoekje waarop regelmatig ander speelgoed wordt aangeboden, zoals serio, nopper, kralen, insteek mozaïek, enz. Er zijn diverse (actuele) ontwikkelingsmaterialen beschikbaar. In de projectboeken staat hoe pedagogisch medewerkers een rijke speelleeromgeving in kunnen richten waarin de kinderen al spelend een thema kunnen ontdekken. Daarnaast staan er in de projectboeken suggesties voor activiteiten in een groepje, waarin kinderen samen met een professional een thema exploreren, startend dicht bij hun eigen ervaringen en steeds een stapje verder. Er zijn praatplaten en cd's met liedjes, melodietjes en geluiden die aansluiten bij de projectthema's"*

De taalontwikkeling door: *"Op de peuterochtend wordt in individuele contacten en grote en kleine groepjes altijd alles wat we doen benoemd. Er wordt veel met kinderen gepraat en er worden (thematische) boekjes voorgelezen. De taalontwikkeling wordt verder gestimuleerd door het zingen van heel veel verschillende liedjes, door het maken van puzzels, door het doen van spelletjes, door het stellen van vragen en in te gaan op de antwoorden, door bespreken van het dagritme, enz".*

De rekenvaardigheid door: “Op de peuterochtend en in de kring wordt er geoefend met (aanwijzend) tellen, het oefenen van meer/minder, het gebruiken en toepassen van begrippen als hoog, laag, veel, weinig, groot, klein, dik, dun, boven, onder, enz. Daarnaast door met centjes te spelen, kleuren te benoemen en vormen te bekijken en benoemen, zoals vierkant, cirkel, rechthoek en driehoek”.

De motoriek door: “De fijne motoriek stimuleren we met allerlei activiteiten, puzzelen, kleuren, knippen, kleien, insteek mozaïeken, plakken, verven, kralen rijgen, bouwen met blokken, enz stimuleren we de fijne motoriek.

De grove motoriek stimuleren we door de volgende activiteiten te doen: rennen, springen, fietsen, scheppen, klimmen, koprollen, huppelen, hinkelen, enz”.

De sociaal-emotionele ontwikkeling door: “ In de eerste plaats door te zorgen dat het kind zich veilig voelt. Een sensitieve, responsieve houding van professionals waarbij we in interactie kinderen aan het denken zetten. Daarna proberen we de kinderen zelfstandigheid bij te brengen (zelf drinken, eten, zelf jas aan doen, zelf naar het toilet gaan, zelf handen wassen, enz.) We leren de kinderen omgaan met tegenslag, te delen en stimuleren het samenspel tussen kinderen. We leren de kinderen op hun beurt te wachten, naar elkaar te luisteren, voor jezelf op te komen, nee te zeggen als je iets niet wilt (ipv slaan bijv), enz “.

Het peutervolgsysteem: “Op de peuteropvang volgen we de ontwikkeling van de kinderen op een planmatige en gestructureerde manier, middels het kind-volg-systeem. We communiceren met de ouders/verzorgers over de ontwikkeling van hun peuter. De ontwikkeling van de kinderen wordt bijgehouden volgens protocol en met de ouders/verzorgers besproken. Pedagogisch medewerkers geven, indien gewenst, advies aan ouders/verzorgers op het gebied van opvoeding en ontwikkeling (opvoedingsondersteuning)”.

Mentor: “Op het intakeformulier staat vermeld wie de mentor is van de peuter (iedere peuter heeft een vaste mentor). Ouders/verzorgers worden bij intake hierover geïnformeerd. De mentor van het kind is meestal het aanspreekpunt voor de ouders/verzorgers. Elke pedagogisch medewerker houdt de emotionele veiligheid, het welbevinden en ontwikkeling van ieder kind in de gaten, maar de mentor heeft hierin een belangrijke taak. Zij zorgt ervoor dat de ontwikkeling wordt vastgelegd en voert ook de oudergesprekken (intake, kind-volg-systeem, 10 minutengesprek, overdracht)”.

Doorgaande ontwikkelingslijn: “We dragen zorg voor de overdracht en samenwerking met de basisschool. Elkaar kennen en het maken van gezamenlijke afspraken legt de basis voor een goede samenwerking. De overdracht van VE peuters wordt door de pedagogisch medewerkers schriftelijk en mondeling overgedragen naar de basisschool. Het gezamenlijk afstemmen van ouders, PM-ers en leerkrachten bevordert een soepele overgang van de peuteropvang naar de basisschool”.

Ouderbetrokkenheid: “Ouders worden altijd persoonlijk op de hoogte gehouden en betrokken bij de voortgang van de ontwikkeling van hun kind. Dit gebeurt tijdens de breng- en haalmomenten of tijdens een geplande afspraak. De structurele 10-minutengesprekken worden in overleg met ouders/verzorgers rond het 3de levensjaar jaar en vlak voor het 4de levensjaar gepland. Ouders ontvangen thema brieven zodat ze thuis ook betrokken zijn bij de peuter thema. Verder wordt ouderbetrokkenheid gestimuleerd door het organiseren van een zogeheten papa & mama dag (heit & mem-dei) In 1,5 uur gaan ouders met hun peuter in de kring, samen knutselen, zingen enz. Op deze manier kunt ouders goed ervaren hoe de peuteropvang “werkt” en wat de peuter beleeft op zo’n ochtend of middag. Ook wordt dit afgewisseld met een opa & oma dag (pake & beppe-dei) voor de grootouders van de peuters”.

Opleidingseis (VE) pedagogisch medewerkers: “We zijn toereikend gekwalificeerd (opleiding) conform wettelijke eis en volgen de benodigde bijscholing conform ons opleidingsplan. En we voldoen conform wetgeving per 1 augustus 2019 aan de nieuwe taaleis 3F”.

Hoe de pedagogisch medewerkers precies worden geschoold in hun kennis en vaardigheden staat per locatie beschreven in het locatie-opleidingsplan VE 2019-2020, zie bijlage 2.

3.4 Specifieke ondersteuning van pedagogisch medewerkers en peuters

Pedagogisch medewerkers zijn door middel van hun ervaring, scholing en trainingen bijna altijd in staat om een peuter met extra zorg op te vangen op de groep. De pedagogisch medewerkers weten op basis van structurele observaties, toetsen en gesprekken met ouders welke peuters extra aandacht nodig hebben. De observaties worden met samenwerkende collega's, in teamverband en indien nodig met de leidinggevende besproken. Dan wordt afgewogen of pedagogisch medewerkers voldoende zijn toegerust om de peuter en hun ouders goed te begeleiden. Het signalerings- en observatieprotocol ondersteunt pedagogisch medewerkers in hun handelen indien zij en/of ouders zich zorgen maken over de ontwikkeling van de peuter. De leidinggevende weet welke zorgpeuters er zijn en biedt waar nodig ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers. Soms worden speciale voorwaarden gerealiseerd. Zoals gerichte ondersteuning, bijvoorbeeld door het integrale vroeghulpteam van de pedagogisch medewerkers en of peuters op de groep. Dit gebeurt altijd in overleg en in samenwerking met de ouders/verzorgers. Ook kan het zijn dat er tijdelijk een paar extra handen op de groep nodig zijn om het welbevinden van de individuele peuter, de groep en de medewerkers te ondersteunen. In een enkel geval wordt afgewogen of plaatsing op de peuteropvang verantwoord is en in het voordeel is van de desbetreffende peuter of dat zorg op een ander plek beter en meer adequaat kan worden geboden. Door plaatsing op de peuteropvang moet de desbetreffende peuter geen "betere zorg" onthouden worden. Dan moet samen met ouders/verzorgers en ondersteunende organisaties worden afgewogen of plaatsing op de peuteropvang nog steeds de juiste keus is.

In de zorg en hulpverlening aan kinderen en jongeren in Friesland werken veel organisaties samen. Voor een tijdige en goede hulpverlening is het belangrijk dat deze organisaties en ouders elkaar snel en goed kunnen vinden. Daarom is het onderlinge communicatiemiddel de Verwijsindex Fryslân (protocol verwijsindex) voor alle kindorganisaties in Gaasterlân-Sleat, ingevoerd. De pedagogisch medewerkers gaan zorgvuldig en professioneel om met gegevens, contacten en overdrachten.

Pedagogisch beleidsmedewerker en coach

De wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang stelt dat elke organisatie per 1 januari 2019 een pedagogisch beleidsmedewerker en coach beschikbaar heeft. Dit vanwege het ontwikkelen, verbeteren, implementeren en borgen van het beleid binnen al onze opvanglocaties. De pedagogisch beleidsmedewerker/coach draagt zorg voor een juiste vertaling naar de werkvloer en stemt af met alle interne en externe betrokkenen. Ze is verantwoordelijk voor de pedagogische kwaliteit en signaleert op structurele wijze behoeften tot verbetering op alle beleidsterreinen en uitvoering daarvan en ondersteunt de medewerker of team in hun professionele ontwikkeling. Algemene doel is het versterken van pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers.

4. Opvoeden samen met de ouder/verzorger

Ouders/verzorgers en beroepsopvoeders zijn in de opvoeding samenwerkingspartners.

Ouders/verzorgers zijn eindverantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Door gebruik te maken van de peuteropvang, delegeren zij een deel van de opvoeding aan de pedagogisch medewerker, 'de beroepsopvoeder'. De peuteropvang heeft een eigen professionele verantwoordelijkheid voor het opvoedingsklimaat en de omgang met de kinderen. Om goed in de behoeften van de kinderen in te kunnen spelen, moeten de pedagogisch medewerkers goed zijn geïnformeerd over het kind en de omgeving waarin het opgroeit. De pedagogisch medewerker informeert de ouders/verzorgers over hoe het met hun peuter gaat en hoe het zich op de peuteropvang ontwikkelt. Voor een goed beeld over de ontwikkeling van een kind is uitwisseling van informatie en afstemming tussen ouders/verzorgers en pedagogisch medewerker van essentieel belang; zij kunnen elkaar in de juiste aanpak van het kind ondersteunen. Als de pedagogisch medewerker zich zorgen maakt of twijfels heeft over het gedrag of de ontwikkeling van kinderen, brengt zij/hij de ouders/verzorgers zo snel mogelijk op de hoogte om deze ervaringen te delen. Ouders/verzorgers kunnen op die manier ook hun eigen zorgen over het kind met de pedagogisch medewerker delen. Ouders/verzorgers moeten hun kind met een gerust hart uit handen kunnen geven en alle vertrouwen in opvang van hun kind hebben. De basis voor de samenwerking met de ouder/verzorger ligt in wederzijds respect voor opvattingen en handelwijze.

Ouders/verzorgers worden op de volgende wijze betrokken bij de peuteropvang:

- intake, welkomprogramma, info-boekje
- 10-minuten gesprek
- inloop koffieochtend
- thema ouderavonden
- (ouder) commissies
- haal- en brengmomenten
- op afspraak
- klussen en activiteiten
- schoonmaakavonden
- centrale ouderraad

Elke locatie heeft een eigen lokale oudercommissie die op vraag en aansturing van de pedagogisch medewerker helpt met het uitvoeren van enkele praktische taken zoals bijvoorbeeld knutselactiviteiten, feesten, voorbereiden financiële acties, binnen en buiten schoonmaakactiviteiten.

De centrale oudercommissie (bestaande uit de voorzitters van de lokale oudercommissies) heeft ten doel binnen de kaders van de doelstellingen van de stichting de gemeenschappelijke belangen van ouders/verzorgers te behartigen en te vertegenwoordigen.

We vinden het belangrijk dat ouders/verzorgers op de hoogte zijn van de aanwezige protocollen, inspectierapporten en beleidsplannen. Veel van deze documenten zijn te vinden op www.peuterspeelzalengaaasterlansleat.nl en daarnaast ligt er op elke locatie een protocollenmap met de volgende documenten:

- Inspectierapport
- Infoboekje + inlegvel-prikbord informatie
- Pedagogisch beleid (algemeen) + pedagogisch werkplan (locatie) + Opleidingsplan (VE)
- Taalbeleid
- Klachtenregeling en openbaar klachtenverslag
- Meldcode kindermishandeling, huiselijk geweld (VEILIG THUIS) nieuwste versie met afwegingskader
- Protocol observeren, registreren en overdracht peutergegevens
- Beleidsplan veiligheid en gezondheid
- Privacyreglement
- Reglement Oudercommissie/Centrale Oudercommissie

- Bijlage 1 Pedagogisch werkplan per locatie (losse bijlage)
- Bijlage 2 Opleidingsplan VE
- Bijlage 3 Stagebeleid (losse bijlage)
- Bijlage 4 Vrijwilligersbeleid (losse bijlage)

Bijlage 2:

Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat
Opleidingsplan 2019-2020

Locatie .....

Deel 1 Opleidingsplan locatie .....

Inleiding

1. Waarom een opleidingsplan
2. VE-programma
3. Eisen van de beroepskrachten en veranderde wetgeving per januari 2018
4. Kwaliteit en borging
5. Evaluatie

Deel 2 Overzicht medewerkers en scholing locatie .....

1. Overzicht medewerkers en gevolgde scholing tot 1 januari 2019
- 2) Scholingsplanning-tijdspad locatie ..... vanaf 1 januari 2019
- 3) Inzet coaching 2019

Deel 1 Opleidingsplan

Inleiding

Voor ieder kind is het belangrijk dat het zich goed kan ontwikkelen. Op de peuteropvang wordt de totale ontwikkeling van alle kinderen gestimuleerd om goed voorbereid op de basisschool te komen. We streven ernaar om de best mogelijke zorg te bieden aan alle peuters. Sommige kinderen hebben daarnaast extra hulp nodig. Op de peuteropvang en/of consultatiebureau (JGZ) wordt vroegtijdig gesignaleerd welke peuter in aanmerking komt voor een Voorschools Educatieprogramma (VE). Wanneer een peuter op basis van de geldende criteria aan het VE programma kan deelnemen zorgt JGZ, na toestemming van de ouders/verzorgers, voor de doorverwijzing voor VE en zal de peuter zo snel mogelijk een VE plekje krijgen op een van onze VE locaties. VE is naast het voorkomen en inlopen van (taal)achterstanden ook gericht op rekenen, de motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling. De pedagogisch medewerkers bieden een projectmatig aanbod, zijn betrokken, zijn VE-geschoold en worden jaarlijks bijgeschoold.

Met ingang van 1 januari 2018 is het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie gewijzigd. De houder moet in het pedagogisch beleidsplan een aantal specifieke VE-onderwerpen opnemen. Er worden onder andere nadere eisen gesteld aan het bewijs van kennis en vaardigheden van voorschoolse educatie (VE) en aan het opleidingsplan.

“Als houder van locaties waar voorschoolse educatie wordt aangeboden, stellen we daarom jaarlijks een opleidingsplan vast dat in elk geval tot uitdrukking brengt op welke wijze de kennis en vaardigheden, genoemd in het tweede lid onder a tot en met e, van de beroepskracht voorschoolse educatie moet worden onderhouden. De houder geeft op concrete en toetsbare wijze uitvoering aan het opleidingsplan, evalueert jaarlijks het plan met de scholingscommissie en stelt het plan aan de hand van de evaluatie zo nodig bij (art 1.50b Wet kinderopvang; art 4 lid 2 en 4 Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie)”.

Met ingang van 1 januari 2019 zijn Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat en Kinderopvang-Peuteropvang SKIK bestuurlijk gefuseerd. Veel zaken willen we graag efficiënter regelen en harmoniseren. Er is een start gemaakt onder andere t.a.v. deze specifieke VE-onderwerpen, scholing en de pedagogisch beleidsmedewerker/coach.

1. Waarom een opleidingsplan?

Om het peuteropvangwerk en VE goed uit te kunnen voeren, is het van belang dat alle pedagogisch medewerkers (van alle 7 locaties GS) hun kennis en vaardigheden bijscholen.

Met dit opleidingsplan en de uitvoering daarvan wil Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat de opgedane kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers onderhouden en vergroten. De pedagogisch medewerkers mogen en kunnen zich blijven ontwikkelen en groeien. Zij volgen regelmatig verplichte scholing en/of trainingen en krijgen vanaf 2019 coaching waardoor onder andere de pedagogische kwaliteit gewaarborgd blijft. In dit opleidingsplan beschrijven we onze scholingsactiviteiten. Het opleidingsplan wordt vanaf 2019 jaarlijks geactualiseerd door de pedagogisch beleidsmedewerkers, i.s.m. de managers en HRM.

2. VE- programma

Op de VE locatie werken we met het Totaalprogramma Puk en Ko (in combinatie met andere programma's zoals Piramide, de Sânglêsrige en Tomke). Door deze projectmatige manier van werken met geschoolde en betrokken pedagogisch medewerkers krijgen de VE peuters, maar ook alle andere peuters, de mogelijkheid om spelenderwijs veel te leren. Het op de peuteropvang aangeboden VE programma heeft een duidelijke structuur. Er wordt gewerkt met projectthema's die aansluiten bij de belevingswereld van het kind (zie ook pedagogisch beleid 3.3 en pedagogisch werkplan 1.11 en 3.3). Op alle andere peuteropvanglocaties wordt projectmatig gewerkt (Puk en Ko, Piramide of Tomke).

3. Eisen beroepskrachten en veranderende wetgeving per januari 2018.

Certificering VE en aanvullende opleidingen/trainingen/workshops tot 1-1-2018

Alle medewerkers hebben een VE training gevolgd en een bewijs dat deze specifieke scholing is afgerond (besluit basisvoorziening kwaliteit voorschoolse educatie artikel 4, lid 1).

Omdat alle pedagogisch medewerkers voor 1 januari 2018 in het bezit zijn van een certificaat VE scholing, binnen de stichting GS is dit Puk en Ko (sommigen zijn tevens in het bezit van een verkorte piramidetraining, taallijn), kunnen alle beroepskrachten binnen onze stichting per 1 januari 2018 blijvend, zonder nadere eisen, formatief op een VE locatie worden ingezet

Nieuwe wetgeving per 1 januari 2018:

Voor 1 januari 2018 in dienst; voor deze beroepskrachten geldt een overgangsregeling. Beroepskrachten die op 1 januari 2018 VE scholing hebben afgerond moeten een bewijsstuk hebben waaruit blijkt dat zij scholing hebben afgerond specifiek gericht op het vroegtijdig bestrijden van achterstanden bij jonge kinderen of het werken met voorschoolse programma's (artikel 4, lid 3). Hun huidige bewijsstuk voldoet automatisch aan de eisen van het nieuwe besluit per 1 januari 2018. Deze beroepskrachten waarvan het bewijsstuk oude stijl geldt, moeten in de praktijk wel over actuele kennis en vaardigheden beschikken ten aanzien van de hieronder genoemde onderwerpen a t/m e.

Na 1 januari 2018 in dienst; wanneer de aan te stellen (nieuwe) beroepskracht VE binnen de beroepsopleiding geen module VE heeft gevolgd, moet zij/hij een bewijsstuk hebben dat de gerichte scholing met goed gevolg is afgerond en specifiek gericht is op het verwerven van kennis en vaardigheden met betrekking tot voorschoolse educatie.

Voor deze scholing geldt de eis dat de scholing minimaal uit ten minste 12 dagdelen moet bestaan en in elk geval betrekking heeft op het verwerven van kennis en vaardigheden met betrekking tot:

- a. het werken met programma's voor VE educatie
- b. het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind, in het bijzonder op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling
- c. het volgen van de ontwikkeling van peuters en het hierop afstemmen van het aanbod van VE
- d. het betrekken van de ouders bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen
- e. de aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie en een zorgvuldige overgang van het kind van voor- naar vroegschoolse educatie (de doorgaande lijn, overdracht naar basisschool)

4. Onderhouden van kennis en vaardigheden en VE op de groep

In de wet is expliciet gemaakt wat met het onderhouden van kennis en vaardigheden wordt bedoeld. De houder moet voor elke VE locatie uitwerken wat de houder doet om er voor te zorgen dat de beroepskracht(en) VE actuele kennis en vaardigheden hebben. Ook de wet IKK spreekt over "permanente educatie". Jaarlijks is er een aanbod gericht op een van een of meerder onderdelen van

- a. het werken met programma's voor VE educatie:
- b. het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind, in het bijzonder op het gebied van taal, rekenen, motoriek en sociaal-emotionele ontwikkeling
- c. het volgen van de ontwikkeling van peuters en het hierop afstemmen van het aanbod van VE
- d. het betrekken van de ouders bij het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen
- e. de aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie en een zorgvuldige overgang van het kind van voor- naar vroegschoolse educatie (de doorgaande lijn, overdracht naar basisschool)

Voor 2019 ligt de focus, bij het onderhouden van kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers op de volgende onderdelen:

- **het werken met programma's voor VE educatie**
  - is onderdeel van klein teamoverleg, groot teamoverleg met manager/ pedagogisch coach
  - scholing 12 modules Uk en Puk ivm vervangbaarheid VE medewerkers
  - bijscholing Uk en Puk, deel PM-ers 2019, deel Pm-ers 2020
- **het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind**, in het bijzonder op het gebied van taal, rekenen, **motoriek** en sociaal-emotionele ontwikkeling:
  - Bewegen is de basis van alles wat een kind gaat leren. Vanaf zijn prille begin beweegt het kind en doet het ervaring op over zichzelf en de wereld om zich heen. Dit ervaren en bewegen noemen we de sensomotorische ontwikkeling. Het is van groot belang dat een kind de fasen in de sensomotorische ontwikkeling goed doorloopt omdat het de basis legt voor zijn verdere ontwikkeling.
- **coaching on the job, bewaking pedagogische kwaliteit**; de managers en/of pedagogisch coach ondersteunt het pedagogisch handelen. De pedagogisch coach komt vrijblijvend en op verzoek van de manager en/of medewerkers op de groepen, n.a.v. een individuele of teamgerichte coaching vraag.

Welke pedagogisch medewerkers van deze locatie en wanneer zij worden geschoold staat beschreven in deel 2; Overzicht (VE) medewerkers en scholing.

Daarnaast gaan managers en pedagogisch beleidsmedewerkers/coach in 2019 de volgende onderdelen evalueren, afstemmen of opstellen:

- **het volgen van de ontwikkeling van peuters en het hierop afstemmen van het aanbod van VE**
  - in harmonisatie GS-SKIK wordt in 2019 het afstemmen “van het volgen van ontwikkeling kinderen/ observatie- en peutervolgsysteem” verder uitgewerkt.
- **het opstellen van een opleidingsplan 2020-2025**
  - waarbij (bij) scholing ten aanzien van alle onderdelen van onderhouden van kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerker (het werken met programma’s voor VE educatie, het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind, het volgen van de ontwikkeling van peuters, ouderbetrokkenheid en de aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie) evenredig aan bod komen.
- **Het voor 1 juli 2019 evalueren en waar nodig bijstellen van het VE gedeelte van het pedagogisch beleidsplan** (en er een jaarlijks cyclisch proces van maken).

5 Kwaliteit en borging

Pedagogisch beleid en pedagogisch beleidsplan.

In ons pedagogisch beleid staat beschreven wat wij belangrijk vinden in de dagelijkse omgang met peuters en hun ouders/verzorgers. De deskundige beroepskrachten zijn op de hoogte van dit beleid. Het geeft, naast het pedagogisch werkplan van de betreffende locatie en andere protocollen, richting en inspiratie aan hun dagelijks handelen.

Inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker en coach

SKIK en peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat (GS) zijn per 1 januari 2019 bestuurlijk gefuseerd en gaan wettelijke verplichtingen per die datum ook samen oppakken. De wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang stelt dat elke organisatie per 1 januari 2019 een pedagogisch beleidsmedewerker en coach beschikbaar heeft. Dit vanwege het ontwikkelen, verbeteren, implementeren en borgen van het beleid binnen al onze opvanglocaties. De pedagogisch beleidsmedewerker/coach draagt zorg voor een juiste vertaling naar de werkvloer en stemt af met alle interne en externe betrokkenen. Ze is verantwoordelijk voor de pedagogische kwaliteit en signaleert op structurele wijze behoeften tot verbetering op alle beleidsterreinen en uitvoering daarvan en ondersteunt de medewerker of team in hun professionele ontwikkeling. Doel is het versterken van het pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerker.

Voor SKIK en GS zullen Margreet Freije en Jitske Mulder worden ingezet voor deze functies. Vanuit hun eerdere management ervaring gaan Margreet en Jitske hun kennis en ervaring inzetten om het beleid verder vorm te geven en in de praktijk te implementeren en het pedagogisch handelen versterken. Het moet praktisch, innovatief en werkbaar op onze locaties zijn (zie deel 2 inzet coaching).

Team overleg

Gedurende het schooljaar staat VE als vast onderdeel op de agenda van het teamoverleg. Knelpunten worden besproken, afspraken vastgelegd en nagegaan. Ook de manager is hierbij aanwezig of schuift met regelmaat aan, een enkele keer kan de pedagogisch beleidsmedewerker/coach aanschuiven.

Strategisch overleg

Het opleidingsplan wordt vanaf 2019 jaarlijks geëvalueerd, geactualiseerd/bijgesteld door de pedagogisch beleidsmedewerkers/coach en de managers (i.s.m. HRM).

6. Evaluatie

PDCA-Cyclus VE-opleidingsplan GS-SKIK		
Stap	Wie	Omschrijving van handeling
Plan	Pedagogisch beleidsmedewerkers (PBMC-ers) en Managers	In januari wordt het concept "Beleid VE-Scholing" (deel 1 en deel 2/benodigde scholing) door de PBMC-ers inhoudelijk besproken met de managers en vastgesteld.
	HRM en PBMC-ers	Afstemming training en scholing
	Managers en team	Beleid VE-Scholing wordt door managers in het team besproken
Do uitvoeren	Pedagogisch medewerkers	De pedagogisch medewerkers volgen scholing conform VE-opleidingsplan gedurende het jaar.
	Managers en team	Pedagogische uitvoering VE is een standaard onderwerp op de agenda van de teamoverleggen.
	Managers/PBMC-ers	De manager/PBMC observeert en signaleert in de praktijk. Waar nodig vindt coaching plaats.
Check evalueren	Managers en team	Managers en team evalueren in november de scholing afgelopen jaar en inventariseren wensen toekomst.
Act bijstellen	PBMC-ers	Naar aanleiding van wettelijke / gemeentelijke eisen, signalen van de medewerkers, managers of PBMC-ers wordt het "Beleid VE-Scholing" door de PBMC-ers in december in concept bijgesteld.

Deel 2 Overzicht medewerkers en scholing locatie .....

1) Pedagogisch medewerkers en gevolgde scholing tot 1 januari 2019

Vanwege persoonlijke gegevens is dit deel alleen op locatie inzichtelijk.

2) Scholingsplanning-tijdspad locatie ..... vanaf 2019-2020

Vanwege persoonlijke gegevens is dit deel aangepast en origineel alleen op locatie inzichtelijk.

Online “vernieuwde meldcode met afwegingskader” training 2019 (januari-februari 2019)

Er zijn 5 stappen in de meldcode. In de eerste drie stappen breng je signalen zorgvuldig in kaart, overleg je met een deskundige collega en spreek je met de betrokkenen over de zorgen die je hebt. In stap 4 weeg je al deze informatie af. Als je zorgen zijn weggenomen, sluit je de meldcode. Heb je nog steeds een vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld, dan neem je in stap 5 een beslissing over melden en hulpverleners.

Afwegingskader: In de verbeterde meldcode wordt gebruik gemaakt van een afwegingskader. Dit afwegingskader beschrijft wanneer een melding noodzakelijk is en hoe goede hulp eruit ziet. Nieuw in dit afwegingskader is, dat je vermoedens van acute of structurele onveiligheid altijd meldt bij Veilig Thuis. Bijvoorbeeld geweld met wapengebruik of ernstige letsels. Of voortdurende onveiligheid voor kinderen bij ernstige verslavingsproblematiek van hun vader of moeder. Volgens het afwegingskader meld je je vermoedens van onveiligheid ook als je zelf geen hulp kunt bieden of organiseren. Bijvoorbeeld omdat hulpverleners niet je vak is. Of omdat de betrokkenen geen hulp accepteren. En je meldt wanneer het onveilig blijft, ook al is er hulp ingezet”.

Sensomotorische ontwikkeling- Hanneke Poot- 1ste half jaar 2019

Training van Hanneke Poot: Bewegen is de basis van alles wat een kind gaat leren. Vanaf haar/zijn prille begin beweegt het kind en doet het ervaring op over zichzelf en de wereld om zich heen. Dit ervaren en bewegen noemen we de sensomotorische ontwikkeling. De training gaat over de motorische en de zintuiglijke ontwikkeling. Het is van groot belang dat een kind de fasen in de sensomotorische ontwikkeling goed doorloopt, omdat dit de basis legt voor haar/zijn verdere ontwikkeling. Bekeken wordt hoe de fasen van de sensomotorische ontwikkeling eruit zien. Zo leren pedagogisch medewerkers bewust kijken naar het bewegen van peuters en leren ze activiteiten die de kinderen kunnen steunen in hun ontwikkeling.

Aanbod in 2018-2019 Uk en Puk

Voor eventuele nieuwe invalkrachten/beroepskrachten en de nieuwe beroepskrachten die in 2016 en 2017 VE zijn geschoold.

Raak training

Aanbod nieuwe beroepskrachten Raak training; de nieuwe beroepskrachten werken nu alleen samen met beroepskrachten die deze training al hebben gevolgd en weten hoe te handelen op de groep.

Doel van het aanbieden van deze training is dat nieuwe beroepskrachten zelf ook geschoold zijn in hoe om te gaan bij vermoeden van kindermishandeling en of huiselijke geweld.

BHV 2019

Alle Pm-ers volgen in april een BHV training

Optie Gebarentaal - 2020

“Door ondersteunende gebaren te gebruiken als pedagogisch medewerkers met jonge kinderen praten, stimuleren ze de ook de taalontwikkeling van anderstalige kinderen. Je maakt de (Nederlandse) taal visueel, waardoor kinderen spelenderwijs leren gebaren. Ook kunnen gebaren kinderen helpen bij het aanleren van taal” .

EHBO 2020

Alle beroepskrachten volgen elke 2 jaar een training kinder-EHBO. In april 2018 hebben alle beroepskrachten de door de minister aangewezen EHBO opleiding gevolgd, herhaling voor april 2020.

Tijdspad komende periode 2018 – 2019 – 2020

2018	- 3F-toetsing medewerkers (gevolgd)
2018	- deel PM-ers logopedie (gevolgd)
2018	- deel PM-ers verwijzindex (gevolgd)
2018	- alle PM-ers kinder-EHBO (gevolgd)
2019	- online training januari-februari meldcode met afwegingskader
2019	- 4 juni sensomotorische training Hanneke Poot
2019	- aanbod Puk en Ko, nieuwe medewerkers
2019	- raak training nieuwe medewerkers
2019	- bhv alle medewerkers
2020	- optie gebarentaal
2020	- herhaling kinder-EHBO

3) Inzet coaching

Vanwege persoonlijke gegevens is dit deel aangepast en origineel alleen op locatie inzichtelijk.

De wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang stelt dat elke organisatie per 1 januari 2019 een pedagogisch beleidsmedewerker en coach beschikbaar heeft. Dit vanwege het ontwikkelen, verbeteren, implementeren en borgen van het beleid binnen al onze opvanglocaties. De pedagogisch beleidsmedewerker/coach draagt zorg voor een juiste vertaling naar de werkvloer en stemt af met alle interne en externe betrokkenen. Ze is verantwoordelijk voor de pedagogische kwaliteit en signaleert op structurele wijze behoeften tot verbetering op alle beleidsterreinen en uitvoering daarvan en ondersteunt de medewerker of team in hun professionele ontwikkeling.

Inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker-coach

Voor SKIK en GS zullen Margreet Freije vanuit SKIK en Jitske Mulder vanuit GS worden ingezet voor deze functies. Vanuit hun eerdere management ervaring gaan Margreet en Jitske hun kennis en ervaring inzetten om het beleid verder vorm te geven en in de praktijk te implementeren en het pedagogisch handelen versterken. Het moet praktisch, innovatief en werkbaar op onze locaties zijn.

Algemeen doel voor 2019 is het versterken van pedagogisch handelen.

De pedagogisch beleidsmedewerker zal ingezet worden voor het algemene beleid waarbij onder andere de pedagogische kwaliteit in de praktijk gemonitord gaat worden. “Werken we in de praktijk volgens ons pedagogisch beleid?”

De coaching wordt ingezet voor (Stichting Peuterspeelzalen Gaasterlân-Sleat heeft alleen Peuteropvang):

- Peuteropvang;
Versterken pedagogisch handelen van pedagogisch medewerkers.
Deskundigheidsbevordering alle Pm-ers en Voorschoolse Educatie (VE).
De pedagogisch medewerkers volgen een bijscholing en de coach begeleidt dit in de praktijk.
- Babygroepen;
De pedagogisch medewerkers van de babygroepen volgen de opleiding babyspecialist.
De coach begeleidt dit in de praktijk.
- KDV groepen;
Welbevinden en betrokkenheid van het kind;
De coach begeleidt de medewerkers bij het versterken van hun observeren van het welbevinden van de kinderen.
- BSO groepen;
Activeren van spel en bewegen.
De coach begeleidt de medewerkers met het versterken van hun vaardigheden in het actief aanbieden van bewegen tijdens de opvang.

Inzet uren pedagogisch beleid en coaching

Vanwege persoonlijke gegevens is dit deel aangepast en origineel alleen op locatie inzichtelijk.

Aantal uren inzet pedagogisch beleidsmedewerker: minimaal **400** uren per jaar

- * Minimaal 350 uren per jaar (50 uren x aantal kindercentra) voor de ontwikkeling en implementatie van pedagogisch beleid.
- * Minimaal 50 uren per jaar (10 uren x 5 fte) voor de coaching van beroepskrachten.

Bij GS werken 14 pedagogisch medewerkers en het betreft totaal 50 uur coaching. Dit is per peildatum 1-1-2019 het minimum aantal uren die worden ingezet voor de coaching van de PM-ers. Het aantal uren is niet voor elke pedagogisch medewerker hetzelfde. Er is ruimte voor maatwerk en dit is afhankelijk van de in de praktijk door managers en of pedagogisch beleidsmedewerker-coach geobserveerde behoefte aan kennis en coaching. Tevens kan een Pm-er en/of team een eigen coaching vraag hebben.